

PvdA-discussienota over arbeidsmigratie

Inleiding

Ten behoeve van de Commissie Bestuur – mei 2025, Fatima Oulad Hadj (PvdA)

De PvdA-fractie van Noord-Holland maakt zich ernstig zorgen over de positie van arbeidsmigranten in ons land. Veel arbeidsmigranten leven in kwetsbare omstandigheden en er vinden aan de lopende band misstanden plaats: onveilige werkomstandigheden, onderbetaling en ondermaatse huisvesting zijn aan de orde van de dag. De misstanden waar arbeidsmigranten mee te maken hebben zijn veelvuldig in het nieuws geweest en inmiddels genoegzaam bekend.

Het gaat om mensen, niet om cijfers – maar de cijfers spreken boekdelen. Alleen al in de regio's West-Friesland, Alkmaar en de Kop van Noord-Holland is het aantal werkende arbeidsmigranten in tien jaar tijd verdrievoudigd. In West-Friesland groeide het aantal arbeidsmigranten bijvoorbeeld van 2.265 in 2010 naar 9.615 in 2019. Volgens prognoses zal het aantal arbeidsmigranten in sommige regio's jaarlijks met 3 tot 7% blijven groeien tot 2030. Toch hebben we voor de meeste regio's geen actueel overzicht van aantallen en locaties, laat staan van de woon- en leefsituatie van arbeidsmigranten. Zo luidt de gemeente Amsterdam de laatste tijd de noodklok over het stijgend aantal dakloze arbeidsmigranten.

De gevolgen van arbeidsmigratie hebben een flink effect op lokale gemeenschappen. Deze gevolgen gaan verder dan alleen de problemen rond het huisvesten van de arbeidsmigranten. Indien arbeidsmigranten hun baan kwijtraken, belanden ze niet zelden op straat en voegen zich bij het leger van daklozen die in de steden en dorpen zien. Arbeidsmigranten zijn regelmatig niet verzekerd tegen ziektekosten en komen daardoor in problemen bij bijvoorbeeld ongelukken tijdens werk.

Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigranten vaak volledig losstaan van de maatschappij. De misstanden worden doorgaans veroorzaakt door malafide uitzendbureau's, waar werkgevers- en werknemersorganisaties samen tegen strijden. Arbeidsmigratie is in de ogen van de PvdA een veelkoppig monster, dat een integrale aanpak vereist.

De provincie is aan zet, zei ook de commissie Roemer in het roemruchte rapport *Geen tweederangs burgers* (2020), inmiddels alweer vijf jaar geleden.¹ Hierin bracht hij de problematiek rondom de vaak erbarmelijke omstandigheden van arbeidsmigranten in kaart.

Ook in het coalitieakkoord 'Verbindend vooruit' wordt genoemd dat "de provincie er samen met gemeenten op toe ziet dat de huisvesting op ordentelijke wijze plaatsvindt en

¹ [Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten, Geen tweederangs burgers, Aanbevelingen om misstanden bij arbeidsmigranten in Nederland tegen te gaan \(2020\), 58.](#)

seizoenswerknemers ook toegang hebben tot basisvoorzieningen”.¹ De provincies bepalen voor een deel de juridische speelruimte via hun verordeningen, zoals de belangrijke Omgevingsverordening. Dit behelst dan slechts de woonomstandigheden van de arbeidsmigranten, terwijl de problemen, zoals aangegeven veel breder zijn.

Limburgse inspiratie: Mogelijke verbeteringen voor het Noord-Hollandse beleid

In Limburg is de provincie druk bezig geweest met het opstellen van een Integrale Aanpak Arbeidsmigratie. De reden hiervoor is dat Limburg een groot aantal arbeidsmigranten telt en de problematiek (nog) urgenter is dan in Noord-Holland. Zo steeg het aantal arbeidsmigranten in Limburg van tussen 2017 en 2022 met 16% per jaar, van 39.860 naar 82.895.² Daarnaast is het naar eigen zeggen ook vanwege de regisserende rol die nu eenmaal van provincies wordt gevraagd in het rapport van het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten. Wat opvalt is dat Limburg een veel beter uitgewerkt idee heeft dan Noord-Holland wat betreft het aanpakken van de veelomvattende problematiek rondom arbeidsmigratie. Er is ook veel oog voor de sociale cohesie in de provincie Limburg en de balans tussen maatschappelijke baten en lasten van de komst van grote aantallen arbeidsmigranten. Daar kan de Provincie Noord-Holland van leren. Hieronder zetten we een optie voor verbetering.

1. Het creëren van een duidelijk overzicht/betere monitoring van arbeidsmigranten.

De PvdA vindt het daarom hoog tijd om kritisch te kijken welke rol de provincie heeft bij het creëren van menswaardige omstandigheden voor arbeidsmigranten. Er zijn provincies die de problematiek in brede zin hebben opgepakt en er ondertussen ervaring mee hebben. De rol van de provincie is het bij elkaar brengen van de van belang zijnde participanten en zorgen voor adequate afstemming van de aanpak. Denk daarbij aan werkgevers- en werknemersorganisaties, de ABU, relevante gemeenten en anderen.

Doel discussienota

De bal ligt bij de provincie. We kunnen niet om dit belangrijke en veelomvattende onderwerp heen. Deze discussienota is bedoeld om dat bredere gesprek te voeren: hoe zorgen we als provincie dat we mensen niet uitbuiten, maar vooruithelpen? De PvdA wil andere fracties meenemen op zoek naar slimme en breed gedragen oplossingen.

¹ Coalitieakkoord 2023-2027: Verbindend Vooruit, 7.

² Idem 7.

Vragen aan de commissie:

1. Delen de commissieleden onze bovenstaande zorgen over arbeidsmigratie? En zo ja, welke ontwikkelingen baren u zorgen?
2. Is de commissie het met de PvdA eens dat de provincie een rol moet pakken in het creëren van menswaardige omstandigheden voor arbeidsmigranten in Noord-Holland?
3. Welke ideeën hebben de commissieleden voor de invulling van deze rol?